

Skolā – par tās projektētāju

Arhitekts Indriķis Blankenburgs

Laikraksts *Latvietis* Nr. 456, 2017. g. 19. apr.
Indulis Zvirgzdiņš -

Rīgas Valsts vācu ģimnāzijā 7. aprīlī pulcējās cilvēki, kam interese par Latvijas 1920.-1930. gadu skolu celtniecību. Tur notika konference *Latvijas izcilo personību dzīves un darbības pētniecības zinātniskie, pedagoģiskie un metodoloģiskie aspekti: arhitektam Indriķim Blankenburgam – 130.* Īsi varam teikt – lielu daļu izglītības jaunbūvju tolaik cēla pēc Blankenburga (1877-1944) projektiem. Viņa amats bija izglītības ministrijas Skolu departamenta Būvniecības biroja vadītājs. Tagadējā Vācu ģimnāzija Āgenskalna ielā 21 atklāta 1931. gadā kā Rīgas 2. Valsts ģimnāzija.

Pasākuma viens no rosinātājiem bija ģimnāzijas vēstures skolotājs **Māris Zvaigzne**. Viņš savulaik mācījies pamatskolā Trapenē un vidusskolā Apē, bet to, ka abas skolu celtnes plānojis Blankenburgs, uzzinājis krietni vēlāk. Padomju gados šo vīru nepieminēja, kaut arī vēl gadus desmit pēc kara celta viena otra līdzīga skola (zinu tādu Ieriķos, līdzīgs būvprojoms arī Biržu internātskolai Jēkabspilī pusē).

Daļa jaunbūvju, kas tiešām bija tīstas gaismas pilis, celtas gar Latvijas pierobežu: Aknīstē, Demeņē, Ilūkstē, Nīcā, Rucavā, Rūjienā, Valkā, Zilupē.

Vīlaka Valsts ģimnāzijas skolotājs **Jānis Laicāns** pamatīgi konferencē analizēja savu skolas ēku, atrada tajā saistību ar senākām pasaules celtniecības, mākslas tradīcijām.

Plašāk Blankenburga darbus raksturoja arhitektūras vēsturnieks akadēmiķis **Jānis Krastiņš**, kas pats Āgenskalnā skolojies. Skolu celtnēm zināmā mērā bijuši daļēji līdzīgi plāni. **Agate Eniņa** atzina, ka bija arī individualizētākas būves – Cēsu Valsts ģimnāzija, Franču licejs, Rēzeknes Komerckkola.

Arī ēka, kurā pasākums notika, īpatnēja; tā celta L-veidā. Skolas trešajā stāvā saskatīju līdzību ar telpu iekārtojumu Latvijas valsts vēstures arhīvā, kura piebūvi arī savulaik Blankenburgs projektējis.

Ize Martinsons no Arhitektūras muzeja pastāstīja par citām arhitekta celtnēm – dzīvojamām ēkām, vasarnīcām, bankām. Daļu no tām cēlis Rīgas būvuzņēmējs **Aleksandrs Kažoks**. Blankenburga vecāki, ienācēji no Zemgales, dēls dzimis Rīgā, mācījies Rīgas reālskolā, tad beidzis Rīgas Politehnisko institūtu. Bijis starp Latvijas arhitektu biedrības dibinātājiem. Biogrāfijai pieskārās Rīgas Tehniskās universitātes muzeja vadītāja **Alīda Zigmunde**. Abi Indriķa brāļi padomju varas apcietināti 1941. gadā, māsa no Latvijas aizbrauca 1944. gada rudenī. Nedaudz dienas pēc sarkanarmijas ienākšanas Rīgā, arhitekts izdarījis pašnāvību.

1923. gadā Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrības Būvnieciskā biroja vadītājs Blankenburgs gatavoja plānu Ļaudonas Lauksaimniecības skolas. To kā 2,5 stāvu celtni uzbūvēja pēc vienkārša draudzes skolas izdegšanas 1921. gada aprīlī. Arī tajā var atrast atsevišķu, vēlāk lietotu būvniecības elementu iezīmes. 1944. gada vasarā Ļaudona stipri izdedzināta. Lauksaimniecības skola tomēr saglabājās, kaut arī postīta. Tad nu to bija vieglāk sagatavot kā vispārīgizglītojošu skolu. Savam uzdevumam tā kalpoja līdz 1977. gadam, kad uzcelta jauna vidusskola.

Indulis Zvirgzdiņš
Laikrakstam „Latvietis“

Skola Āgenskalnā. FOTO Indulis Zvirgzdiņš.

Skola Āgenskalnā. FOTO Indulis Zvirgzdiņš.

Ļaudonas lauksaimniecības skola uzcelta 1924. g.

Māris Zvaigzne atklāj pasākumu. FOTO Indulis Zvirgzdiņš.